

Ponowna recenzja rozprawy doktorskiej mgr Magdaleny Górskiej nt.:

„Wybrane aspekty uczestnictwa kobiet w klubach fitness”

Przedstawiona do recenzji praca doktorska stanowi drugą wersję rozprawy – poprawioną i uzupełnioną zgodnie z sugestiami recenzentów.

Ponieważ, mimo uwag krytycznych, które jak napisałem w pierwszej recenzji dotyczyły w większości kwestii formalnych, a w mniejszej stopniu merytorycznych oraz mając na uwadze poznawcze walory pracy, w konkluzji wnioskowałem o dopuszczenie Kandydatki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Dlatego też pominię część teoretyczną aktualnie recenzowanej pracy, która nie została zmieniona, a uzyskała moją pozytywną ocenę w pierwszej recenzji. Skupię się natomiast nad pozostałymi, które Autorka, zgodnie z zaleceniami recenzentów poprawiła.

1. FORMALNA CHARAKTERYSTYKA PRACY

Druga wersja dysertacja liczy 163 stron wraz z piśmiennictwem aneksem oraz streszczeniami (w języku polskim i angielskim). Całość materiału statystycznego jest zaprezentowana w 10 tabelach oraz 61 rycinach.

Zaproponowana przez Autorkę struktura pracy nie budzi już zastrzeżeń, jest logicznie uporządkowana i obejmuje główne elementy procesu wiedzotwórczego. Jednakże, moim zdaniem, nazwa rozdziału 2.3. „Metody, techniki i narzędzia badań. Metody statystyczne, opracowania wyników badań. Organizacja i przebieg badań” jest zbyt rozbudowana. Można było ograniczyć się do klasycznej nazwy – metody i organizacja badań.

Tak więc struktura spełnia wymogi formalne i mieści się w ramach ogólnie przyjętych dla tego typu opracowań.

2. OCENA MERYTORYCZNA

Tytuł pracy sformułowany jest poprawnie. Trafnie oddaje najistotniejsze elementy treści dysertacji. Problem naukowy Doktorantka uzasadnia w sposób przekonujący powołując się na piśmiennictwo oraz źródła internetowe. Zebrane piśmiennictwo liczy 147

publikacji. Szkoda, że tylko 60% z nich to publikacje z ostatnich 20 lat a 14% z ostatniego dziesięciolecia.

Doktorantka, co zasługuje na podkreślenie dość swobodnie porusza się w zagadnieniach związanych z aktywnością fizyczną, zdrowym stylem życia i zwłaszcza fitness. W sposób kompleksowy przedstawia zagadnienia związane z przedmiotem swoich badań. Nie ogranicza się tylko do prezentowania poglądów innych autorów, lecz również, wyraźnie przedstawia swój krytyczny stosunek do stanu wiedzy w tym zakresie.

Główny cel poznawczy pracy sformułowany został poprawnie i sprowadza się do rozwiązania sześciu pytań badawczych, którym Autorka nadaje postać pytań dopełnienia lub rozstrzygnięcia. Pytania te, moim zdaniem są postawione poprawnie, są rozstrzygalne przy zastosowaniu odpowiednich metod, oraz są pytaniami nowymi. Tak więc Autorka właściwie określiła zagadnienie badawcze. Szkoda tylko, że zrezygnowała ze sformułowania hipotez badawczych.

Zastosowane metody nie budzą zastrzeżeń i są adekwatne do rozwiązywanych problemów. Autorka wykorzystwała wywiad, ankietowanie oraz analizę dokumentów, które przedstawia w załącznikach 3 i 4. Jednak pierwsza część tego rozdziału dysertacji nadal jest dość osobliwa. Można odnieść wrażenie, że Autorka przygotowuje podręcznik metodologiczny dla magistrantów, zamiast skupić swoją uwagę na przedstawieniu metod wykorzystanych w swoich badaniach. Podawanie definicji podręcznikowych metod czy narzędzi badawczych, na poziomie pracy doktorskiej jest zbędne. Jestem przekonany, że recenzenci, promotor i członkowie komisji promocyjnej posiadają odpowiednie kompetencje metodologiczne do prowadzenia i oceny wyników badań.

Moje wątpliwości budzi stwierdzenie Autorki na stronie 63, która pisze: „Hipotezy badawcze postawione zostały na podstawie dotychczasowej wiedzy i doświadczeń autorki pracy”. Czyżby Doktorantka rezygnując z postawienia hipotez w tym wariantcie dysertacji zapomniała usunąć ten fragment tekstu?

Badania zostały przeprowadzone w 17 klubach fitness działających w wybranych miastach Zachodniej Polski. Badaniami zostało objętych 1061 kobiet regularnie uczestniczących w zajęciach fitness. Rezultaty Autorka poddała również warstwowaniu ze względu na wiek, BMI, wykształcenie, liczbę posiadanych dzieci, stan cywilny oraz status majątkowy. Dobrany w ten sposób materiał badawczy i pozostałe elementy postępowania naukowego, moim zdaniem, spełniają wymagania wystarczalności i stanowią dobrą, empiryczną podstawę do uogólnień.

W głównej części pracy – „Analiza wyników badań” Kandydatka przedstawiła interesujące, zarówno od strony teoretycznej, jak i praktycznej rezultaty, spośród których wymienić należy jako najistotniejsze:

- zależności między zróżnicowanymi potrzebami kobiet a ich udziałem w zajęciach proponowanych przez kluby fitness,

- związku pomiędzy systematycznym udziałem badanych kobiet w zajęciach fitness a zauważonymi zmianami w aspekcie wieku, BMI, wykształcenia, liczby posiadanych dzieci, oraz stanu cywilnego i finansowego,

- związku pomiędzy wyborami odpowiednich form zajęć oferowanych przez kluby fitness a wiekiem, wykształceniem, stanem cywilnym oraz liczbą posiadanych dzieci.

Wyniki badań Doktorantka zaprezentowała w sposób odpowiedni, wykorzystując liczne ryciny i tabele. Zbędne natomiast w tej części pracy są próby interpretacji wyników. Niestety w wielu fragmentach Autorka nie powstrzymała się znów od komentarzy.

Dyskusja, moim zdaniem, stanowi najsłabszy element dysertacji. W dużej części są to wyniki badań. Zbyt mało natomiast uwagi Autorka poświęciła na interpretację rezultatów oraz odniesienia do innych badań. Również niefortunne jest stwierdzenia Autorki na stronie 117, która pisze:

„Reasumując należy skonstatować, że istnieje zależność między udziałem w zajęciach proponowanych przez kluby fitness a poziomem zadowolenia i satysfakcji ze spełnionych oczekiwań i potrzeb badanych kobiet. Ponadto istnieje statystyczna zależność między w/w zmiennymi, a zmiennymi pośredniczącymi takimi jak: wiek respondentek, wskaźnik BMI, wykształcenie oraz ilość posiadanych dzieci. W związku z powyższym należy przyjąć pierwszą hipotezę roboczą...”. Zapewne Autorce chodziło o tzw. hipotezę wyjaśniającą, gdyż robocze stawiamy przed rozpoczęciem badań.

W końcowej części pracy zatytułowanej „Wnioski” Autorka formułuje pięć wniosków będących w zasadzie konsekwencją rezultatów badań. Jednakże sposób sformułowania pierwszej części wniosku trzeciego i czwartego nie spełnia logicznych kryteriów redagowania konkluzji końcowych, które w badaniach empirycznych powinny opierać się w pierwszej kolejności na koniunkcji najważniejszych danych obserwacyjnych. Tymczasem Autorka rozpoczyna od opisu idei badań (przesłanek i założeń, częściowo metod):

„3. Zanalizowano związki między systematycznym udziałem badanych kobiet w zajęciach fitness, a zauważonymi zmianami, które odnoszą się do zmniejszenia ilości tkanki tłuszczowej, obniżenia masy ciała, zmniejszenia dolegliwości bólowych, poprawy sylwetki (ujędrnienie ciała), zwiększenia wydolności i sprawności fizycznej, złagodzenia lub

zlikwidowania stanów napięcia. Ponadto założono, że istnieje związek pomiędzy w/w zmiennymi a zmiennymi pośredniczącymi takimi jak: wiek respondentek, wskaźnik BMI, wykształcenie, ilość posiadanych dzieci, stan cywilny oraz sytuacja finansowa badanych kobiet.

4. Przeprowadzono charakterystyki związków między popularnością wyborów przez respondentki określonych form zajęć oferowanych przez kluby fitness a takimi zmiennymi jak wiek, wykształcenie, stan cywilny oraz ilość posiadanych dzieci przez ankietowane kobiety. Współwystępowanie zmiennych demograficznych determinuje poziom partycypacji badanych osób w zajęciach typu cardio, car-dio&muscle, muscle, body&mind oraz rehafit.”

Ostatni wniosek (postulatywny) wskazuje na perspektywy działań w tym zakresie.

3. OCENA JAKOŚCI EDYTORSKIEJ

Trafność ujęcia graficznego i tabelarycznego nie budzi zastrzeżeń. Doktorantka precyzyjnie z dbałością o szczegóły wypełnia tabele i ryciny. Opisy są kompletne, zrozumiałe, pozwalają uzyskać pełną informację bez konieczności posiłkowania się tekstem.

Jednak, moim zdaniem dopisywanie do rycin i tabel dodatkowej informacji: „Źródło: Badania własne” jest zbędne. Wiadomo przecież, że część empiryczna pracy stanowi rezultat badań własnych Autorki dysertacji.

Autorka w kilku fragmentach pracy nie ustrzegła się również zwrotów potocznych lub literówek np.:

- s 59 pisze: „Analizując dane dotyczące ilości posiadanych dzieci przez respondentki” – zamiast: „Analizując dane dotyczące liczby posiadanych dzieci przez respondentki”
- s.66 pisze: „Jak przedstawia rycina 18” – zamiast: „Jak wynika z badań (ryc.18)”
- nie we wszystkich rycinach Autorka przyjęła jasne kryteria zmiennej porządkowej.

4. PODSUMOWANIE

Podsumowując można stwierdzić, że drugi wariant dysertacji jest niewątpliwie bardziej dojrzałą pracą naukową, spełniającą w znacznie wyższym stopniu wymagania stawiane tego typu opracowaniom. Największe zmiany dokonane zostały w strukturze pracy (głównie spis treści) oraz warstwie edycyjnej. Niestety w mniejszym stopniu zmiany te dotyczą warstwy merytorycznej.

Trudno mi zrozumieć dlaczego Autorka nie może wyzbyć się dziwnej manieri (mimo moich krytycznych uwag w poprzedniej recenzji), aby w rozdziale wyniki nie prowadzić dyskusji, a w rozdziale dyskusja nie przedstawiać wyników badań. W związku z tym, jestem

nieco zawiedziony, gdyż sądziłem, że edukacyjna funkcja pierwszej recenzji odniesie jednak większy skutek.

Biorąc jednak pod uwagę, przede wszystkim znaczenie poznawcze badań oraz moją konsekwencję w opiniowaniu, pragnę stwierdzić, że dysertacja doktorska Pani mgr Magdaleny Górskiej stanowi zakończoną pracę naukową o istotnych walorach poznawczych i będącą rezultatem samodzielnych badań Autorki. Doktorantka wykazała się odpowiednimi kwalifikacjami naukowymi, zarówno w zakresie wiedzy, jak również szeroko rozumianych umiejętności metodologicznych.

Kończąc pragnę stwierdzić, że rozprawa doktorska Pani mgr Magdaleny Górskiej nt.: „Wybrane aspekty uczestnictwa kobiet w klubach fitness” spełnia ustawowe wymogi dysertacji na stopień naukowy doktora i wnioskuję o dopuszczenie kandydatki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

